

Yttrande

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet

Ärende 31

Yttrande angående redovisning av uppdrag om att ge göteborgare möjlighet att rösta på arkitekttävlingen för konstmuseet

Yttrandet

Utbyggnaden av konstmuseet är ett viktigt projekt som engagerar många göteborgare. Det centrala läget samt omgivande kulturmiljö gör att stora krav behöver ställas på tillbyggnadens gestaltning. Vi ser precis som Higab och stadsledningskontoret att förslagen till omhändertagande av uppdraget är svårt att genomföra utifrån dagens lagstiftning. Vi instämmer därför i tjänsteutlåtandets förslag att förklara uppdraget som fullgjort. Vi vill samtidigt uppmana Higabs styrelse att möjliggöra för allmänheten att lämna sina synpunkter på tillbyggnadens gestaltning på bolagets hemsida. De inkomna synpunkterna bör sammanställas och presenteras på bolagets hemsida.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-10-25

Ärendenummer SLK-2023-00897

Handläggare

Johan Pheiffer

Telefon: 031-368 02 38

E-post: johan.pheiffer@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag om att ge göteborgare möjlighet att rösta på arkitekttävlingen för konstmuseet

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2022-10-06 § 10 till Higab AB att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitekttävlingen om Göteborgs konstmuseums tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Higab AB (Higab) har av kommunfullmäktige 2022-10-06 § 10 fått i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitekttävlingen om Göteborgs konstmuseums tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget. Redan i maj 2022 hade Higab utlyst en arkitekttävling för om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum. Arkitekttävlingen genomfördes i enlighet med lagen om offentlig upphandling (2016:1145), (LOU), och inleddes i juni 2022, vilket innebär att tävlingsformen inte kunnat anpassas efter intentionen i uppdraget.

Higab har därefter identifierat ett antal hinder för uppdragets genomförande.

Om Higab skulle ställa ut förslagen och inhämta medborgarnas synpunkter efter tävlingsperiod 1 så riskerar bolaget att bryta mot sekretessreglerna. Om Higab skulle ställa ut de kvarvarande förslagen efter tävlingsperiod 2 och då inhämta synpunkter från medborgarna så riskerar bolaget att bryta mot upphandlingsreglerna ur ett likabehandlings- och transparensperspektiv.

Higab ger alternativa förslag på hantering. Stadsledningskontoret bedömer att förslagen inte uppfyller kommunfullmäktiges intentioner med uppdraget samt att bildandet av en referensgrupp strider mot transparensprincipen i LOU och föreslår i stället att uppdraget förklaras fullgjort och att Higab fortsatt eftersträvar att säkerställa göteborgarnas möjligheter till delaktighet i den grad det bedöms möjligt utifrån de juridiska begränsningarna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I händelse av att uppdraget genomförs, så som det är formulerat och tävlingen överprövas och skälen för överprövningen bedöms giltiga, bedömer Higab att nedlagda kostnader för tävlingen blir förgäveskostnader, bedömd kostnad 2 500 000 kr exklusive moms. Vid en giltig överprövning förskjuts också hela projektet i tid, vilket innebär en trolig kostnadspåverkan som följd av kostnadsökningar på marknaden. Effekten blir en ökad projektkostnad, som i sin tur ger en ökad driftskostnad för kulturförvaltningen. Vid en indexökning om 3% på årsbasis ökar den totala kostnaden för projektet med ca 1 500 000 kr exklusive moms per månad det försenas. Ett beslut som medför att den pågående upphandlingen behöver avbrytas medför att såväl förgäveskostnaderna som kostnadspåverkan till följd av förseningar uppstår.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

En om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum säkerställer nästa generations tillgång till samlingen och verksamheten. Museer och andra kulturinstitutioner är viktiga offentliga rum som är tillgängliga för möten mellan människor över generationer. Konstmuseet är därtill en betydande del av en av Göteborgs mest framträdande stadsbilder där stadens invånare kan förväntas ha synpunkter på dess utformning. Ett genomförande av uppdraget i enlighet med förslaget säkerställer möjlighet till delaktighet samtidigt som det inte bidrar till en försening av genomförandet.

Bilagor

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2022-10-06 § 10
2. Higab AB:s styrelsehandlingar 2023-10-16 § 5

Ärendet

Redovisning av Higab AB:s uppdrag från kommunfullmäktige 2022-10-06 § 10 att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitekttävlingen om Göteborgs konstmuseums tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget.

Beskrivning av ärendet

Higab har av kommunfullmäktige 2022-10-06 § 10 fått i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitekttävlingen om Göteborgs konstmuseums tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget. Redan i maj 2022 hade Higab utlyst en arkitekttävling för om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum. Tävligen genomfördes som en projekttävling i två steg och föregicks av en prekvalificering där sex intressenter väljs ut att delta i tävlingens första steg. Arkitekttävlingen genomfördes i enlighet med 18 kap LOU och inleddes i juni 2022. Den var därmed redan i full gång när Higab fick uppdraget från kommunfullmäktige, vilket innebär att tävlingsformens regler eller annonsering inte kunnat anpassas efter intentionen i uppdraget.

Higab har därefter identifierat ett antal hinder för uppdragets genomförande.

Sekretessreglerna

Enligt sekretessreglerna i Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), för offentlig upphandling gäller absolut (ovillkorlig) sekretess för anbud eller motsvarande erbjudande fram till dess att alla anbud eller erbjudanden offentliggjorts, alternativt beslut om antagen leverantör och anbud fattats. Om Higab skulle ställa ut förslagen och inhämta medborgarnas synpunkter efter tävlingsperiod 1 så bryter bolaget mot sekretessreglerna (då det är ett delmoment i tävlingsförfarandet, och inte den slutgiltiga inlämningen). Det skulle dessutom ge de tävlande möjlighet att se och inspireras av varandras förslag, vilket även det bryter mot tävlingsreglerna och är därmed inte möjligt.

Upphandlingsreglerna

Om Higab skulle ställa ut de kvarvarande förslagen efter tävlingsperiod 2 och då inhämta synpunkter från medborgarna så riskerar bolaget att bryta mot upphandlingsreglerna ur ett likabehandlings- och transparensperspektiv, i förhållande till de förslag som inte gått vidare. Det finns därmed en betydande risk för överprövning av tävlingen och att den behöver göras om. Med det uppstår stora förluster i tid, kostnad, anseende och framför allt ett förgävesarbete för Higab, kulturförvaltningen och de tävlande.

Higab bedömer sammanfattningsvis att uppdraget i dess nuvarande utformning inte är genomförbart med hänsyn till en betydande risk att bryta mot gällande lagstiftning.

Higab AB:s förslag till fortsatt hantering

Higab föreslår i stället att en mindre ”Göteborgarnas referensgrupp” utses vilken ska arbeta på likvärdigt sätt som övriga referensgrupper till juryn för tävlingen. Göteborgarnas referensgrupp består av 10-15 personer. Referensgruppen skulle fungera på samma sätt som övriga referensgrupper till juryn. Det betyder att de kommer att bedöma och beakta förslagen utifrån ett antal tävlingskriterier med uppgiften att företräda besökarens perspektiv. Referensgruppens bedömning fungerar sedan som underlag för

juryns slutliga ställningstagande. Deltagarna i referensgruppen behöver underteckna sekretessförbindelser.

Genom att utse göteborgarnas referensgrupp uppnås, enligt bolaget, följande:

- Likvärdighet – gruppen kommer fungera som övriga referensgrupper till juryn
- Trovärdighet – gruppmedlemmarna kommer som övriga referensgrupper skriva på sekretessförbindelser
- Lagefterlevnad – förenligt med LOU och sekretesslagstiftningen

Higabs förslag är att utse en medborgare per de tidigare stadsdelsområdena.

Nomineringen skulle kunna ske genom att intresserade personer anmäler sitt intresse på exempelvis ett bibliotek och därefter lottas en deltagande person per område fram.

Personerna behöver vara mantalsskrivna inom respektive område.

Som alternativ till ovanstående hantering föreslår Higab att stadens politiker genom kommunstyrelsen, som är folkvalda och representerar det demokratiska samhället, utgör göteborgarnas referensgrupp.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar Higabs bedömning om att ett fortsatt genomförande av uppdraget försätter bolaget i en situation där de riskerar att bryta mot såväl lagen om offentlig upphandling som offentlighets- och sekretesslagen.

Stadsledningskontoret bedömer att Higabs huvudsakliga förslag till fortsatt hantering blir administrativt betungande samtidigt som det inte kan anses uppfylla kommunfullmäktiges ursprungliga intentioner om göteborgarnas delaktighet. Tio slumpmässigt utvalda kommunmedlemmar kan inte anses utgöra en representativ grupp för stadens invånare.

När det gäller bolagets alternativa förslag så bedömer stadsledningskontoret att kommunstyrelsen visserligen fungerar väl som representativt urval av stadens invånare samtidigt som det inte bedöms vara den representativa demokratins ordinarie struktur som kommunfullmäktige åsyftade när uppdraget gavs. Intentionen var att låta varje intresserad göteborgare få möjlighet att lämna synpunkter på konstmuseets utformning.

Därtill bedömer stadsledningskontoret att det även föreligger risk att Higabs förslag med referensgrupp strider mot transparensprincipen i LOU eftersom förfarandet inte angetts i reglerna för tävlingen och i den ursprungliga annonsen. Därmed föreligger samma risk för överprövning av projektävlingen med nämnda konsekvenser även i detta fall.

Stadsledningskontoret föreslår därför att uppdraget förklaras som fullgjort och att Higab, för att tillmötesgå kommunfullmäktiges intentioner, säkerställer göteborgarnas möjligheter till delaktighet i den grad det bedöms möjligt utifrån de juridiska begränsningarna.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Uppdrag till Higab AB om att göra det möjligt för göteborgarna att rösta om bidragen i tävlingen om Konstmuseets tillbyggnad

§ 10, 0765/22

Beslut

Enligt kommunstyrelsens förslag:

Higab AB får i uppdrag att, i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter, publicera alla inkomna bidrag i tävlingen om Konstmuseets tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget.

Handling

2022 nr 171.

Protokollsanteckning

Hampus Magnusson (M) deltar inte i handläggningen av ärendet på grund av jäv.

Protokollsutdrag skickas till

Higab AB
Kulturnämnden
Byggnadsnämnden

Dag för justering

2022-10-14

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Pär Gustafsson

Justerande

Håkan Eriksson

Justerande

Åse-Lill Törnqvist

Yttrande ärende nr 5 2023-10-16

Johannes Olsson (Mp)
Helen Engholm (V)
Johan Büser (S)
Virpi Ring (S)

Yttrandet

Konstmuseets utbyggnad kommer bli ett viktigt och centralt projekt. Byggnadens läge samt omgivande bebyggelse gör att gestaltningen blir viktig. På grund av lagstiftning och LOU så har ursprungsuppdraget visat sig svårt att genomföra på ett praktiskt sätt.

För att förenkla processen bör det nya uppdraget omhändertas genom att göteborgarna får möjlighet att inkomma med synpunkter genom bolagets hemsida. Det kan ske genom en generell frågeställning om hur göteborgarna vill att den nya bygganden ska se ut. Med detta upplägg så undviker bolaget både den juridiska problematiken i ursprungsuppdraget och den omfattande byråkratin som tjänsteutlåtandets förslag till upplägg skulle innebära.

Beslutsunderlag
Styrelsen 2023-09-22
Beslutspunkt (6)

Handläggare: Fredrik Davidsson, chef
investeringsprojekt och tidiga skeden
Telefon: 031 368 53 32
E-post: fredrik.davidsson@higab.se

Återrapport och nytt beslut avseende ”Uppdrag till Higab AB om att göra det möjligt för göteborgarna att rösta om bidragen i tävlingen om Konstmuseets tillbyggnad”

Förslag till beslut

I styrelsen för Higab AB beslutas:

1. att uppdraget om att göra det möjligt för göteborgarna att rösta om bidragen i tävlingen om Konstmuseets tillbyggnad inte genomförs på det sätt som formulerats.
2. att skicka vidare förslag på hur uppdraget skulle kunna genomföras för ställningstagande av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om att ”Göteborgarnas referensgrupp” ska utses.

Sammanfattning

Higab AB har av kommunfullmäktige 2022-10-06 fått i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitekttävlingen om Konstmuseets tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget.

Ärendet handlar om att det givna uppdraget, så som Higab tolkar det, inte är genomförbart utan betydande risk för överprövning med hänsyn tagen till gällande lagstiftning (LOU 2016:1145). Higab föreslår i stället att en ”Göteborgarnas referensgrupp” utses, vilken ska arbeta på likvärdigt sätt som övriga referensgrupper till juryn för tävlingen.

Styrelsen har att ta ställning till att besluta om att uppdraget inte genomförs på det sätt det är formulerat samt att ”Göteborgarnas referensgrupp” ska utses och därefter skicka ärendet vidare för slutligt ställningstagande i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I händelse av att uppdraget genomförs, så som det är formulerat och tävlingen överprövas och skälen för överprövningen bedöms giltiga, blir nedlagda kostnader för tävlingen förgäveskostnader (bedömd kostnad 2 500 000 kr exkl moms).

Vid en giltig överprövning förskjuts också hela projektet, vilket innebär en trolig påverkan som följd av kostnadsökningar på marknaden. Effekten blir en ökad projektkostnad, som i sin tur ger en ökad driftskostnad för kulturförvaltningen. Vid en

indexökning om 3% på årsbasis ökar den totala kostnaden för projektet med ca 1 500 000 kr exkl moms per månad det försenas.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Bilagor

Expediering

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Ärendet

Styrelsen har att ta ställning till att besluta om förslaget om en ”Göteborgarnas referensgrupp” ska utses och skicka ärendet vidare till KS och KF.

Beskrivning av ärendet

Higab har i maj 2022 utlyst en arkitektävling för om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum. Tävligen genomförs som en projekttävling i två steg och föregås av en prekvalificering där sex intressenter väljs ut att delta i tävlingens första steg.

Efter inlämning av tävlingens första steg utser tävlingsjuryn de två till tre förslag som har bäst förutsättningar att utvecklas vidare i steg två. Efter inlämning av tävlingens andra steg utser juryn en vinnare. Tävlingens första steg avslutades i maj 2023. Steg två i juryns arbete planeras att påbörjas i slutet av september 2023. Därefter är avsikten att utse vinnaren i november/december 2023.

Higab har av kommunfullmäktige 2022-10-06 fått i uppdrag att i samverkan med kulturnämnden, byggnadsnämnden och övriga berörda parter publicera alla inkomna bidrag i arkitektävlingen om Göteborgs konstmuseums tillbyggnad och möjliggöra för göteborgarna att rösta på förslagen. Vinnarförslaget ska sedan överlämnas till tävlingsjuryn som en del av beslutsunderlaget.

Higab är en upphandlande myndighet och det betyder att arkitektävlingen genomförs i enlighet med Lagen om offentlig upphandling (18 kap LOU 2016:1145). Tävligen inleddes i juni 2022 och var därmed redan i full gång när Higab fick uppdraget från kommunfullmäktige, vilket innebär att tävlingsformen inte kunnat anpassas efter intentionen i uppdraget.

Efter juridisk konsultation, specialiserad på upphandling, har följande hinder identifierats:

Vid ett genomförande av uppdraget kan det inte helt uteslutas att det skulle anses bryta mot sekretessreglerna.

Vid ett genomförande av uppdraget finns en betydande risk att det strider mot upphandlingsreglerna, främst på grund av risken för godtycklighet och jäv.

Sammantaget ökar därmed risken för överprövning i samband med tilldelning av vinnaren och därmed ökar också riskerna för tidsförskjutning och förgävesarbete.

Enligt sekretessreglerna för offentlig upphandling gäller absolut (ovillkorlig) sekretess för anbud eller motsvarande erbjudande framtill dess att alla anbud eller erbjudanden offentliggjorts, alternativt beslut om antagen leverantör och anbud fattats. Om Higab skulle ställa ut förslagen och inhämta medborgarnas synpunkter efter tävlingsperiod 1 så riskerar vi att bryta mot sekretessreglerna (då det är ett delmoment i tävlingsförfarandet, och inte den slutgiltiga inlämningen). Det skulle dessutom ge de tävlande möjlighet att se och inspireras av varandras förslag, vilket även det bryter mot tävlingsreglerna och därmed inte är möjligt.

Om Higab skulle ställa ut de kvarvarande förslagen efter tävlingsperiod 2 och då inhämta synpunkter från medborgarna så riskerar vi att bryta mot upphandlingsreglerna ur ett likabehandlings- och transparensperspektiv, i förhållande till de förslag som inte gått vidare, och öppnar på så sätt för godtycklighet och jäv.

Det finns därmed en betydande risk för överprövning av tävlingen, att den ogiltigförklaras, och med det uppstår stora förluster i tid, kostnad, anseende och framför allt ett förgävesarbete för Higab, kulturförvaltningen och de tävlande.

Ärendet handlar om att det givna uppdraget, så som Higab i egenskap av huvudman för arkitekttävlingen tolkar det, inte är genomförbart med hänsyn till en betydande risk att bryta mot gällande lagstiftning. Higab föreslår, efter juridisk konsultation, i stället att en mindre "Göteborgarnas referensgrupp" utses vilken ska arbeta på likvärdigt sätt som övriga referensgrupper till juryn för tävlingen.

Göteborgarnas referensgrupp består av 10-15 personer. Referensgruppen skulle fungera på samma sätt som övriga referensgrupper till juryn. Det betyder att de kommer att bedöma och beakta förslagen utifrån ett antal tävlingskriterier med uppgiften att företräda besökarens perspektiv. Referensgruppens bedömning fungerar sedan som underlag för juryns slutliga ställningstagande. Deltagarna i referensgruppen behöver underteckna sekretessförbindelser. Genom att utse göteborgarnas referensgrupp uppnås följande:

Likvärdighet – gruppen kommer fungera som övriga referensgrupper till juryn

Trovärdighet – gruppledammarna kommer som övriga referensgrupper skriva på sekretessförbindelser

Lagefterlevnad – förenligt med LOU och sekretesslagstiftningen

Higabs förslag är att utse en medborgare per de tidigare stadsdelsområdena.

Nomineringen skulle kunna ske genom att intresserade personer anmäler sitt intresse på exempelvis ett bibliotek och därefter lottas en deltagande person per område fram.

Personerna behöver vara mantalsskrivna inom respektive område.

Angered: Angereds bibliotek,

Västra Gbg inkl Askim-Frölunda- Högsbo: Askims bibliotek, och/eller Frölunda bibliotek

Lundby: Backa bibliotek

Östra Gbg: Bergsjöns bibliotek

Centrum: Stadsbiblioteket

Örgryte/Härlanda: Örgryte/Härlanda bibliotek

Norra Hisingen: Kärra bibliotek

Västra Hisingen: Torslanda bibliotek

Majorna/Linné: Majornas bibliotek

Alternativt kan stadens politiker genom kommunstyrelsen, som är folkvalda och representerar det demokratiska samhället, utgöra göteborgarnas referensgrupp.

Alternativt skulle kommunstyrelsen i sin tur kunna nominera en person per ordinarie ledamot.

Skrivelse till Kommunstyrelsen Återkoppling uppdrag om att ge göteborgare möjlighet att rösta på arkitekttävlingen för konstmuseet

§ 5

Beslut

I styrelsen för Higab AB beslutas:

Att uppdraget om att göra det möjligt för göteborgarna att rösta om bidragen i tävlingen om Konstmuseets tillbyggnad inte genomförs på det sätt som formulerats.

Att skicka vidare förslag på hur uppdraget skulle kunna genomföras för ställningstagande av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om att "Göteborgarnas referensgrupp" ska utses.

Att punkten justeras omedelbart.

Tidigare behandling

Bordlagt den 22 september 2023, §6

Handlingar

- 6. Beslutsärende - Skrivelse till KS återkoppling uppdrag om att ge göteborgare möjlighet att rösta på arkitekttävlingen för konstmuseet
- Yttrande från Johannes Olsson (Mp), Helen Engholm (V), Johan Büser (S), Virpi Ring (S) den 13 oktober 2023

Dag för justering

2023-10-16

Vid protokollet

Sekreterare

Linnea Pousard

Ordförande

Johannes Olsson

Justerande

Kalle Bäck

Göteborgs
Stad

Detta dokument är elektroniskt signerat.

Signed by: Erik Johannes Olsson

Date: 2023-10-16 17:47:15

BankID refno: 2d8e38b1-1089-455d-bc50-6afc702ab618

Ordförande Higab AB: Johannes Olsson

Signed by: KALLE BÄCK

Date: 2023-10-16 17:08:06

BankID refno: 9b3fada9-a815-422d-bc02-84c6eb2d3684

2:e vice ordf. Higab AB: Kalle Bäck

Signed by: LINNEA POUSARD

Date: 2023-10-16 17:05:56

BankID refno: e262186f-de40-45e1-8a60-abeafda4a560

Styrelsessekreterare Higab AB: Linnea Pousard